

Ikt. sz.: EUB-42/8-3/2022.

EUB-4/2022. sz. ülés
(EUB-4/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Európai Ügyek Bizottságának**
2022. június 27-én, hétfőn, 10 óra 33 perckor
az Országház Apponyi Albert gróf termében (főemelet 58.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató az Európai Tanács 2022. júniusi ülésének eredményeiről</i>	
<i>Tájékoztató az Európa jövőjéről szóló konferenciával kapcsolatos aktuális kérdésekről</i>	5
<i>Dr. Bóka János expozéja</i>	5
<i>Kérdések, vélemények</i>	10
<i>Dr. Bóka János válaszai</i>	12
<i>Az ülés berekesztése</i>	14

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató az Európai Tanács 2022. júniusi ülésének eredményeiről
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 69. § (1) bekezdése alapján)

Előterjesztő:

dr. Bóka János, az Igazságügyi Minisztérium európai uniós ügyekért felelős államtitkára

2. Tájékoztató az Európa jövőjéről szóló konferenciával kapcsolatos aktuális kérdésekről

Előterjesztő:

dr. Bóka János, az Igazságügyi Minisztérium európai uniós ügyekért felelős államtitkára

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Hörcsik Richárd (Fidesz), a bizottság elnöke

Tessely Zoltán (Fidesz), a bizottság alelnöke

Balassa Péter (Jobbik), a bizottság alelnöke

Csöbör Katalin (Fidesz)

Riz Gábor (Fidesz)

Dr. Tiba István (Fidesz)

Dr. Juhász Hajnalka (KDNP)

Gy. Németh Erzsébet (DK)

Bedő Dávid (Momentum)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Juhász László főosztályvezető-helyettes

Dr. Tamás Csaba Gergely bizottsági főmunkatárs

Nyilas Dániel bizottsági munkatárs

Meghívott

Hozzászóló

Dr. Bóka János államtitkár (Igazságügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 33 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. HÖRCSIK RICHÁRD (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Hölgyeim és Uraim! Az Országgyűlés Európai Ügyek Bizottságának ülését megnyitom. Köszöntöm képviselőtársaimat, az Országgyűlés munkatásait, és köszöntöm a napirendi pontok előadóját, dr. Bóka Jánost, az Igazságügyi Minisztérium európai uniós ügyekért felelős államtitkárát.

Tisztelt Bizottság! Első teendőnk a határozatképeség megállapítása. Megállapítom, hogy az aláírt jelenléti ív alapján és a helyettesítésekkel együtt bizottságunk határozatképes.

Második teendőnk a napirendi pontok megállapítása. Képviselőtársaim a törvényi előírásnak megfelelően megkapták az elmúlt héten a napirendi javaslatot. Két tervezett napirendi pontot gondoltam megtárgyalni: az 1. napirendi pont tájékoztató az Európai Tanács 2022. júniusi ülésének eredményeiről, az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 69. § (1) bekezdése alapján, a napirendi pont előterjesztője Bóka János államtitkár úr; a 2. napirendi pont tájékoztató az Európa jövőjéről szóló konferenciával kapcsolatos aktuális kérdésekről, és ennek a napirendi pontnak szintén Bóka János államtitkár úr az előterjesztője.

Tisztelt Bizottság! Szavazásra teszem fel. Ki az, aki egyetért a napirendi pontok megtárgyalásával? Kérem, szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. A jegyzőkönyv számára is megállapítom, hogy bizottságunk egyhangúlag elfogadta a napirendi pontok megtárgyalását.

Tisztelt Bizottság! Ismételten köszöntöm államtitkár urat, és köszönöm, hogy ismét személyesen tájékoztat bennünket a legfontosabb ügyekről, úgymint Ukrajna, Moldova, Georgia, Nyugat-Balkán, szemeszter és egyéb napirendi pontok, amelyek az elmúlt hétvégi Európai Tanács-ülésen történtek. Tekintettel arra, hogy az Európa jövőjéről szóló konferencia is napirendi pontként szerepelt, javaslom, hogy a mai ülés két napirendi pontját együttesen tárgyaljuk.

Tájékoztató az Európai Tanács 2022. júniusi ülésének eredményeiről

Tájékoztató az Európa jövőjéről szóló konferenciával kapcsolatos aktuális kérdésekről

Tisztelt Bizottság! Kérem államtitkár urat, hogy tartsa meg expozéját, tájékoztatóját a két napirendi pontról, ez után majd megnyitom a vitát, összegyűjtjük a kérdéseket, és visszaadom a szót államtitkár úrnak a válaszadásra. Államtitkár úr, tessék parancsolni!

Dr. Bóka János expozéja

DR. BÓKA JÁNOS államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm, hogy beszámolhatok önöknek a 2022. június 23-24-én megtartott Európai Tanácsról, illetve a kapcsolódó eseményekről. A két napon egészen pontosan három különböző magas szintű eseményre került sor: 23-án délelőtt az EU-Nyugat-Balkán csúcstalálkozóra, ezt követően az Európai Tanácsra, majd az Európai Tanácsot követően, de azzal szoros kapcsolatban június 24-én kibővített eurózonacsúcstalálkozóra került sor. Ezeknek a legfontosabb kérdéseiről szeretnék önöknek beszámolni, az ott hozott döntésekről tájékoztatást adni.

A napirendi pontok sorrendjében fogok haladni. Az EU-Nyugat-Balkán csúcstalálkozó tapasztalatait az EiT Nyugat-Balkánnal kapcsolatos napirendi pontja kapcsán kívánom ismertetni.

A június 23-24-ei Európai Tanács 1. napirendi pontja az úgynevezett „Tágabb Európa” elnevezést viselte. Ez a javaslat az EU Tanácsának soros elnökétől, Franciaországtól, illetve az Európai Tanács elnökétől Charles Micheltől származik. A francia elnökség javaslata egy európai politikai közösség, Charles Michel javaslata pedig egy európai geopolitikai közösség létrehozására irányult. Mind a két javaslat abba az új geopolitikai helyzetbe, környezetbe kapcsolódik, amit az orosz-ukrán háború kitörése eredményezett, és azt az alapvető kérdést tette fel, hogy hogyan lehetne az Európa biztonságával, stabilitásával, jólétével kapcsolatos politikai együttműködést új intézményi alapokra helyezni, egy olyan európai politikai együttműködést létrehozni, amely az Európai Unión kívüli tagállamok bevonását is lehetővé teszi ebbe a párbeszédbe.

Ilyen és ehhez hasonló javaslatok már korábban is napirendre kerültek. Talán emlékeznek rá a tisztelt bizottság tagjai, hogy 1989-ben, amikor a kelet-közép-európai államok uniós csatlakozása először napirendre került, éppen François Mitterrand köztársasági elnök volt az, aki egy hasonló európai politikai közösség létrehozására tett javaslatot. Ezt a javaslatot akkor a kelet-közép-európai tagállamok némi vacillálás után úgy értelmezték, hogy ez valójában az európai integrációjuknak egy alternatív útvonala lenne, az európai uniós csatlakozásuk helyett vagy újabb előszobaként kerülne kialakításra, ezért túlságosan nagy politikai lelkesedést a régióban akkor ez a javaslat nem váltott ki.

A francia kezdeményezéssel kapcsolatban nagyon kevés információ állt a vezetők rendelkezésére, ezért az eszmecsere inkább egy általános politikai diskurzus formáját öltötte, ahol konszenzus mutatkozott abban, hogy az európai uniós bővítési folyamaton túl is kell biztosítani egy olyan fórumot, amely a koordinációs együttműködés területe lehet a biztonságos stabilitás és a jólét célkitűzéseinek elérése érdekében, mindezt úgy, hogy az Európai Uniónak a döntéshozatali autonómiáját megőrizzük. Az Európai Tanács úgy határozott, hogy az első politikai eszmecserét követően később vissza fog térni erre a kérdésre, ennek konkrét időpontját az Európai Tanács nem jelölte meg.

Az Európai Tanács 2. napirendi pontja az Ukrajnával kapcsolatos kérdések voltak, ide nem értve az európai perspektíva, illetve a tagjelölti státusz kérdését. Itt a vezetők a korábbiakhoz hasonlóan megerősítették, hogy erőteljesen támogatják Ukrajna küzdelmét a szuverenitásért és a területi integritásért. Ami konkrét előrelépés volt az előző Európai Tanácsokhoz képest, hogy a vezetők politikai támogatásukról biztosították azt a kezdeményezést, hogy az Európai Unió által elfogadott szankciók megkerülése európai szintű bűncselekmény, úgynevezett eurocrime legyen. Ezzel kapcsolatban a munka a Tanácsban tovább folytatódik. Itt az előterjesztés lényegét Magyarország is támogatni tudja, ezzel kapcsolatban a magyar büntető törvénykönyvben már jelenleg is szerepelnek rendelkezések, ezért egy ilyen döntés a magyar büntetőjogi rendszer érdemi átalakítását nem tenné szükségessé.

Az előző Európai Tanácson, májusban született döntés arról, hogy az Európai Unió támogatni fogja Ukrajnát a makrogazdasági stabilitáshiány leküzdésében, illetve meghatározó szerepet kíván vállalni az ukrán újjáépítésben is. Ezzel kapcsolatban azonban az előző Európai Tanács óta előrelépésre nem került sor. A Bizottság azt az ígéretet tette, hogy június 1-jén előterjesztést fog benyújtani az Ukrajnának nyújtandó makrogazdasági segítségnyújtás kérdésében; ez az előterjesztés továbbra sem készült el. Az Európai Tanács sürgette a Bizottságot, hogy a korábban vállalt kötelezettségének e tekintetben tegyen eleget.

Az ukrán-orosz háborúval kapcsolatban meghatározó szerepe volt az élelmiszer-biztonságnak, illetve a kialakuló globális élelmiszerválság kezelésének. Itt az Európai Unió vezetői megerősítették elkötelezettségüket mind az ENSZ, mind az Európai Unió, mind a G7 kezdeményezései iránt. A korábbi élelmiszer-ellátásra, illetve élelmiszer-szállításra vonatkozó kezdeményezések mellett fölmerült egy kezdeményezés, ami lehetővé tenné a fejlődő országoknak saját műtrágyagyártó kapacitások kiépítését is. A globálisan forgalomban lévő műtrágya jelentős részét Oroszország, Ukrajna és Belarusz állítja elő. Ezeknek a műtrágyáknak a piacra jutása jelenleg nem vagy nem teljesen biztosított, és önmagában a gabonaútvonalak megnyitása mellett is nagyon komoly élelmezési válságra lehet számítani, ha a fejlődő országok egyébként a saját maguk által termelt élelmiszerekhez szükséges műtrágyamennyiséghez nem jutnak hozzá. Ennek a feltételei jelenleg nem adóttak.

Az ukrán helyzetet követte Ukrajna, Moldova és Georgia tagjelölti kérelmének a vizsgálata. Az Európai Tanács ezeket a kérelmeket a Bizottság véleménye alapján tárgyalta. Az Európai Tanácsban konszenzus volt a tekintetben, hogy mind Ukrajnának, mind Moldovának, mind Georgiának biztosítani kell az úgynevezett európai perspektívát. Ez az európai perspektíva azt jelenti, hogy ha és amennyiben ezek az országok eleget tesznek a tagsági feltételeknek, akkor az Európai Unió biztosítja számukra a tagságnak a lehetőségét, vagyis európai perspektívával rendelkeznek. Ez az európai perspektíva azt jelenti, hogy ezek az országok megindulhatnak a csatlakozási folyamat útján, természetesen a saját érdemeik, illetve az Európai Unió abszorpciós kapacitásának a figyelembevételével.

Ezen túlmenően az Európai Tanács úgy döntött, hogy Ukrajnának és Moldovának tagjelölti státuszt is ad, tekintetbe véve azt, hogy a Bizottság a véleményében bizonyos feltételeket fogalmazott meg Ukrajna és Moldova számára, amely feltételeknek a teljesítése elengedhetetlenül szükséges a csatlakozási folyamatban való továbblépéshez, azonban ezeknek a feltételeknek a teljesülését a Bizottság és az Európai Tanács a tagjelölti státusz megadását követően fogja vizsgálni. Vagyis Ukrajna és Moldova feltételeket kapott, ezeket a feltételeket a Bizottság és az EiT utólagosan fogja ellenőrizni, előzetesen pedig ez a két ország megkapta a tagjelölti státuszt.

Az EiT-konklúziók ezekről az előfeltételekről nem tesznek részletes említést, de a bizottság számára szeretném kiemelni, hogy Ukrajna esetében a feltételek között szerepel a kisebbségvédelmi keretrendszernek a teljes megvalósítása a Velencei Bizottság valamennyi vonatkozó ajánlásának a teljes átültetésén keresztül. Ez a magyar törekvések és a magyar diplomáciai erőfeszítések nagy sikere.

Az Európai Tanácsban nem volt konszenzus a tekintetben, hogy Georgia is megkapja-e a tagjelölti státuszt ugyanazokkal a feltételekkel, mint Ukrajna és Moldova, vagyis hogy a Bizottság véleményében foglalt kritériumoknak utólagosan kell megfelelnie. Magyarország amellet érvelt, hogy Georgiának tagjelölti státuszt kellene kapnia ugyanolyan feltételekkel, mint Ukrajnának és Moldovának. A magyar álláspont szerint a jelenlegi nagy bővítési előrelépést alapvetően az európai geopolitikai, geostratégiai helyzetnek a változása idézte elő, az ezekre adott politikai stratégiai válasz az, ami ma az Európai Unióban a bővítés tekintetében történik. Ezek a geopolitikai, geostratégiai megfontolások Georgiát pontosan ugyanúgy érintik, mint Ukrajnát és Moldovát. Ha pedig a Bizottság a bővítési módszertanban bevezetni látja lehetségesnek az utólagos kondicionalitásnak az eszközét, ami eszköz eddig a bővítési folyamatban egyébként ismeretlen volt, mert aki teljesített bizonyos feltételeket, az továbbléphetett, aki nem, az pedig nem, ha pedig mi most azt a megoldást választottuk, hogy a feltételek teljesítésétől függetlenül továbblépést engedélyezünk bizonyos tagállamoknak, akkor nem látszik az, hogy Georgiát miért kellene Ukrajnától és Moldovától eltérően kezelni.

E tekintetben azonban az Európai Tanácsban nem volt konszenzus, így az Európai Tanács arra a következtetésre jutott, hogy kész Georgiának tagjelölti státuszt adni, amikor megismerte a Bizottság Georgia előrehaladásáról készített további jelentését. A csatlakozási eljárás során a Bizottságnak rendszeresen be kell számolnia arról, hogy Georgia hogyan halad a csatlakozási tárgyalások során, de a június 23-24-ei EiT Georgiának tagjelölti státuszt nem adott.

A 4. napirendi pont az EiT-n a Nyugat-Balkán kérdése volt; itt tennék röviden említést az EU-Nyugat-Balkán-csúcstalálkozóinak a tapasztalatairól is. Mint a tisztelt Bizottság tagjait tudják, az EU-Nyugat-Balkán-csúcstalálkozón egyes nyugat-balkáni országoknak már a részvétele is bizonytalan volt. Szerbia, Észak-Macedónia és Albánia a csúcstalálkozó előtti napon jelentette be, hogy végül is részt fog venni a csúcstalálkozón. Általános hangulat volt a nyugat-balkáni országok részéről, hogy az Európai Uniónak a bővítési folyamata megrekedt, a Nyugat-Balkán nem kapja azokat a politikai jelzéseket az Európai Unió részéről, amik abba az irányba mutatnak, hogy az Európai Unió komolyan gondolja a bővítést, a nyugat-balkáni országok integrációját. E tekintetben az a kontextus, hogy Ukrajna és Moldova tagjelölti státuszt kapott az EiT-n, miközben az a Bosznia, amelyik már 2016-ban benyújtotta a tagsági kérelmét, továbbra sem kap és kapott tagjelölti státuszt, vagyis hogy két olyan ország, amelyik az integrációs folyamatát lényegesen később kezdte el, mint Bosznia, megelőzi Boszniát a csatlakozási folyamatban, ezek mind olyan politikai üzenetek voltak, ami ennek az EU-Nyugat-Balkán-csúcstalálkozóinak a rossz hangulatához hozzájárultak.

A magyar álláspont a nyugat-balkáni bővítéssel kapcsolatban az volt, hogy az Európai Uniónak ez a geostratégiai érdeke. Az Európai Uniónak legalább akkora szüksége van a Nyugat-Balkánra, mint a Nyugat-Balkánnak az Európai Unióra, és minden egyes nyugat-balkáni ország esetében lenne lehetőség arra, hogy a bővítési folyamatot legalább egy lépéssel előbbre vigyük.

Szerbia esetében lehetőség lenne új csatlakozási klaszter megnyitására, Montenegró esetében lehetőség lenne arra, hogy felgyorsítsuk egyes megnyitott fejezeteknek a lezárását, Észak-Macedónia és Albánia tekintetében lehetőség lenne a csatlakozási tárgyalásoknak a megkezdésére, Bosznia-Hercegovina esetében lehetőség lenne arra, hogy ez az ország tagjelölti státuszt kapjon, Koszovó esetében pedig lehetőség lenne a vízumliberalizációs megállapodás elfogadására, aminek a technikai feltételei fennállnak, ahogyan azt a Bizottság is megerősítette. Ezek közül a lépések közül sem az EU-Nyugat-Balkán-csúcson, sem az Európai Tanácsban egyetlenegy előrelépésre sem került sor, ami láthatóan frusztrálta a Nyugat-Balkán jelen lévő képviselőit és természetesen azokat a tagállamokat is, amelyek komolyan veszik Európa geopolitikai és geostratégiai érdekeit a Nyugat-Balkánon.

Az Európai Tanács egyedül Bosznia esetében jutott arra a döntésre, hogy a Bizottságnak sürgősen jelentést kell adnia arról a 14 kulcsprioritásról, amit a 2019-es dokumentumában fogalmazott meg, ami a Bosznia-Hercegovina tagjelölti státuszával kapcsolatos előfeltételeket tartalmazza.

Amint az Európai Tanács ezt a jelentést a Bizottságtól megkapja, akkor vissza fog térni Bosznia-Hercegovina tagjelölti státuszára. Ez reményeink szerint már ebben az évben bekövetkezhet, de ez természetesen nem jelenti azt, hogy az Európai Tanács kötelezettséget vállalt a tagjelölti státusz megadására, csak arra vállalt kötelezettséget, hogy ezt a Bizottság jelentése alapján megvizsgálja.

Az Európai Tanács emellett gazdasági kérdésekkel is foglalkozott. A gazdasági kérdések tekintetében általánosan támogatásáról biztosította az európai szemeszter országspecifikus ajánlásait. Az Európai Tanács támogatta azt a javaslatot, hogy Horvátország 2023. január 1-jétől az eurózóna tagja legyen, és hosszú, részletekbe menő vitát folytatott arról, hogy mit tehetne az Európai Unió az egyre növekvő

energiaárak, az általuk okozott infláció és az így kialakuló gazdasági válság hatásainak kezelése érdekében. Itt abban született megállapodás, hogy megvizsgálják, milyen lépések tehetők a gázbeszerzések esetén egy import ársapka bevezetésére, megvizsgálják azt, hogy hogyan lehetne az energetikai területeken a koordinációt javítani a tagállamok között, és hogyan lehetne egész Európában az energiaellátást megfizethető árakon biztosítani a tagállami állampolgárok részére.

Az EiT napirendjén szerepeltek külkapcsolatok is. Itt két területet kell kiemelni. Egyrészt az EiT felhívta a belarusz hatóságokat arra, hogy tartsák tiszteletben az emberi jogi, demokrácia- és jogállamisági szabályokat, illetve bocsássák szabadon a politikai foglyokat, emellett pedig állást foglalt valamennyi tagállam szuverenitási és területi integritása mellett. Ennek a háttére az utóbbi hetekben élesedő vita egyrészt Törökország, másrészt pedig Görögország és Ciprus között. Ez a vita néhány égei-tengeri szigeten megvalósuló görög katonai aktivitással kapcsolatos, amire válaszul a török külügyminiszter tett olyan kijelentéseket, amelyek mintha kétségbe vonták volna a görögök szuverenitását ezek fölött a szigetek fölött. Ezt az Európai Tanács visszautasította.

Az Európai Tanács foglalkozott az Európa jövőjéről szóló konferencia utókövetésével is. Itt az Európai Tanács úgy foglalt állást, hogy tudomásul veszi az Európa jövőjéről szóló konferenciát lezáró dokumentumot. Ez a tudomásulvétel azt jelenti, hogy a tartalmával kapcsolatban az Európai Tanács semmilyen állásfoglalást nem tesz, azt nem fogadja el, nem tekinti magára nézve kötelezőnek, és ebből kifolyólag kötelező cselekvés az Európai Tanács részéről ebből a dokumentumból nem következik.

Az Európai Tanács arra hívott fel valamennyi intézményt, itt az Európai Parlamentet, a Bizottságot és a Tanácsot kell ez alatt érteni, hogy a saját szerződéses hatásköreinek megfelelően végezze el ennek az utókövetését, vagyis vizsgálja meg azt, hogy azok a javaslatok, amelyek ebben a jelentésben szerepelnek, indokolnak-e valamilyen politikai cselekvést az intézmények részéről vagy sem. Végül az Európai Tanács fontosnak tartja azt, hogy magukat az állampolgárokat is informálják arról, hogy a jelentésben foglalt javaslatok utókövetése hogyan történik.

A magyar álláspont az Európa jövőjéről szóló konferencia utókövetésével kapcsolatban az, hogy először is sajnáljuk azt, hogy ez a konferencia nagy lehetőség volt, de alapvetően elszalasztott lehetőség maradt, legalábbis az európai szintű koordinációt illetően. Mi úgy látjuk, hogy az európai polgárokat nem sikerült európai szintén olyan széles körben megszólítani, hogy a véleményük reprezentatív és valóban irányadó lehessen. Azt is látjuk, hogy ez a diskurzus alapvetően irányított diskurzus volt, bizonyos előre megfogalmazott célkitűzések elérését szolgálta. Mind a szervezés, mind a részt vevő személyi, intézményi kör ennek az elképzelésnek volt alárendelve. Azt is látjuk, hogy vannak olyan javaslatok, ezek között magyar állampolgárok részéről megfogalmazott javaslatok is vannak, amelyeket önkényesen kizártak a konferenciát lezáró jelentésből, ezért maga a jelentés sem tekinthető a konferencia eredményei reprezentatív összefoglalásának.

A magyar álláspont másik fontos eleme az, hogy ebben a reflexiós folyamatba, ami ennek a konferenciának a lezárását követi, nemcsak az uniós intézményeket kell bevonni, hanem a tagállami intézményeket is. Úgy gondoljuk, hogy Európa jövőjének alakítása nemcsak az uniós intézmények, hanem a tagállami intézmények feladata is. A tagállami intézmények között kiemelten fontos a nemzeti parlamentek bevonása ebbe a reflexiós folyamatba. Mi úgy gondoljuk, hogy nagyon helyes, ha a nemzeti parlamentek is megvizsgálják ennek a konferenciának az eredményét, és a nemzeti parlamentek is állást foglalnak abban a kérdésben, hogy ebből a konferenciából ők milyen tanulságokat vonnak le, milyen üzenetet fogalmaznak meg ezzel kapcsolatban,

és milyen orientációt adnak kormányaik számára az Európa jövőjéről szóló konferencia utókövetésében való részvételre.

Végül a magyar álláspont harmadik pillére, ami következik az első pillérből, úgy szól, hogy nem tartjuk azt elfogadhatónak, hogy kizárólag a jelentésben foglalt javaslatok, ötletek és vélemények vitájára szorítkozzon a konferencia utókövetése. Mi úgy látjuk, hogy a magyar viták során számos olyan megfontolandó ötlet és javaslat merült fel, amelynek a vitáját ebben az utókövetésben ki kell nyitni, vagyis úgy gondoljuk, hogy a jelentés önmagában nem lehet kizárólagos alapja ennek a folyamatnak.

Az EiT-t követően az eurózónacsúcsnak egy inkluzív formátumú találkozója került megrendezésre. Ennek a nyilatkozata egyértelműen az Oroszország és Ukrajna közötti háborút teszi felelőssé azért, hogy növekednek az energiaárak, növekednek az élelmiszerárak, és egy olyan gazdasági bizonytalanság alakult ki az egész kontinensen, amely a növekedést visszafogja, és az inflációs várakozásokat gerjeszti. Ez egybeesik a magyar kormányzati értékeléssel, amely úgy szól, hogy háborús válsággal és háborús inflációs helyzettel állunk szemben, és ezt a háborús válságot és ezt a háborús inflációs helyzetet kell valahogyan kezelni.

A kezelés tekintetében az eurózónacsúcs túlságosan sok fogódzót nem adott, mindössze annyit mond a nyilatkozat, hogy szilárdan elkötelezettek vagyunk az európai gazdaságok ellenálló képességének növelése mellett, de a szöveg nem sok fogódzót ad a tekintetben, hogy ez hogyan történhetne meg.

Ami viszont a szövegből kiolvasható, az az, hogy a korábbi törekvések, amelyek belátható időn belül befejezték volna az európai bankunió létrehozására szolgáló folyamatot, megrekedtek, és az európai bankunió létrehozásával kapcsolatban kizárólag a banki válságkezelés területén várható előrelépés ebben az intézményi ciklusban, vagyis az európai betétgarancia alapra, a szuverén kitettségek koordinálására vonatkozó javaslatok 2024-et követően kerülnek újra az uniós jogalkotó asztalára. Talán nem erős kifejezést használok, amikor azt mondom, hogy ez a monetáris unió, azon belül a bank- és tőkepiaci unió létrehozására vonatkozó törekvések tekintetében komoly kudarc, és nem látszik egyelőre az, hogy az új intézményi ciklusban ez a folyamat hogyan tudna új lendületet venni.

Én a magam részéről ennyit kívántam előljáróban elmondani. Természetesen a tisztelt bizottság tagjainak kérdéseire állok rendelkezésre. Köszönöm, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönjük szépen államtitkár úrnak a részletes beszámolóját.

Tisztelt Bizottság! A vitát megnyitom. Kinek van kérdése, véleménye? *(Jelzésre:)* Elsőként Gy. Németh Erzsébeté a szó. Tessék parancsolni!

Kérdések, vélemények

GY. NÉMETH ERZSÉBET (DK): Köszönöm a szót, elnök úr. Államtitkár úrnak is nagyon szépen köszönöm ezt a tájékoztatót, viszont egy kérdésem lenne. A hétvégén több fórumon megjelent egy mondat Orbán Balázstól, a miniszterelnök politikai igazgatójától, amelyben ezt az egész helyzetet Putyin elleni harcnak fogalmazza meg a politikai igazgató úr. Szeretném kérdezni, hogy a magyar kormánynak is ez-e a véleménye, miszerint nem Ukrajnát támadta meg Oroszország, hanem jelen pillanatban Putyin elleni harc zajlik tőlünk keletre. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Következik Juhász Hajnalka.

DR. JUHÁSZ HAJNALKA (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr, és nagyon szépen köszönjük államtitkár úrnak a beszámolóját. A nyugat-balkáni bővítést egyre nehezebb átlátni geopolitikailag és geostratégiailag is. Azzal kapcsolatban szeretném kérdezni az államtitkár urat, hogy a Tanács kiadott 2020-ban egy következtetést, amelyben a Nyugat-Balkán esetében egy úgynevezett módosított módszertanban gondolkodik a csatlakozási folyamat kapcsán. Ugye, ez 2020, ez most megjelenik a '22. júniusi következtetésekben, ez az úgynevezett módosított módszertan. Ha ezt egy kicsit segítene az államtitkár úr értelmezni, mert nagyon-nagyon nehéz látni azt a helyzetet, hogy Montenegró 2010 óta tagjelölti státusszal rendelkezik, '12 óta Szerbia, '14 óta Albánia, és fejezetet nyitunk meg, majd zárunk le adott esetben, hogyha megfelel a tagjelölt ország. Mi lesz a helyzet Ukrajna és Moldova esetében? Hogyan fogják érezni azt a nyugat-balkáni országok, amelyek hosszú idő óta tagjelölti státuszban vannak, hogy a geopolitikai és a biztonsági helyzetre tekintettel most ez az új aspektus indul el, hogy Ukrajna és Moldova, Georgia? - és meglátjuk majd Bosznia-Hercegovinát.

Tehát módszertanban és folyamatban hogy fog ez kinézni az új státusszal rendelkező és a már hosszú évek óta várakozó pályán lévő tagállamok között? Arra utalt az államtitkár úr, hogy ez nyilván feszültséget jelent, csak hogy ez a módosított módszertan hogyan fog adott esetben kinézni. Nagyon nagy siker, valóban, Ukrajna esetében, hogy a kisebbségvédelmi kérdések, a koppenhágai kritérium bekerül.

Ha jól értem - még egy kérdés -, akkor az Európa jövője konferenciasorozat, amit végigküzdöttünk, egy papír lesz az Európai Unió asztalán, amit szerencsésebb esetben nem fognak használni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Több kérdést nem látok.

Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Úr! Korábban az Európai Tanácsban, illetve az Európai Bizottságnál már kialakult egyfajta feszültség a déli partnerség és a keleti partnerség között, kezdve azzal, hogy ezeknek a partnerségeknek a finanszírozásában mindig az aktuális elnökség akart több forrást biztosítani, attól függően, hogy a mediterrán országokhoz vagy éppen az északi országokhoz tartozik, hol 40, hol 60 százalék mértékben. Ez a feszültség az elmúlt jó néhány év alatt egyre inkább látható volt. Mindez párosult az úgynevezett európai bővítési fáradtsággal, amit különösen egyes tagországok - például Hollandia vagy Franciaország - egyes balkáni országok csatlakozásánál blokkoltak.

Az Európai Tanács mostani ülésén a nagy kérdés a bővítés volt, és talán most is előjött a keleti és a déli bővítés közötti feszültség. Hogyan látta az államtitkár úr, érzékelhető volt-e ez a dilemma, ami tovább folytatódott a keleti és a nyugati bővítés között a jelen esetben? Nyilván ez a kialakult háborús helyzet miatt ráirányította a figyelmet nemcsak Ukrajna tagjelölti státuszára, hanem a régóta sorban álló balkáni országok európai integrációjára is. Ez a feszültség mennyiben volt érezhető, illetve a közeljövőben merre dől el a mérleg a keleti vagy a nyugati bővítéssel kapcsolatban?

Államtitkár Úr! Köszönöm szépen, hogy beszámolt az Európa jövőjéről szóló konferenciáról, illetve az Európai Tanács ülésén megjelent reflexiókról. A konferencia kapcsán fontos szempontnak tartom azt, hogy a javaslatok, illetve az ajánlások esetében szigorúan a meglévő alapszerződések keretein belül maradjunk, és minden uniós intézmény az alapszerződések szerinti hatáskörét gyakorolja. Szoktam volt mondani, hogy nekünk, az integrációval foglalkozó embereknek van egy bibliája, és ez az alapszerződés, a lisszaboni szerződés. Mi ehhez próbálunk igazodni, hiszen amikor beléptünk az Európai Unióba, ez volt érvényben és ez van máig érvényben.

Nos, lehet, hogy a kérdés túl költői: miért akarja az Európai Parlament ismét úgymond felforgatni a meglévő intézményi és hatásköri egyensúlyt? Gondolok arra, hogy régóta van már porondon az alapszerződés bővítése, pontosabban az

alapszerződésnek a megváltoztatása. Annak idején Angela Merkel óvott bennünket attól, hogy kinyissuk Pandora szelencéjét, mert akkor egy olyan dominósorozat indul el, ami sok mindent magával dönt, és ezért mindig óvatosságra intett bennünket.

Az Európai Parlament kapcsán még egy aktuális ügyet is szeretnék felvetni az államtitkár úrnak, hiszen sokszor az Európai Parlament oktat ki bennünket különösen gyakran a jogállamiságról, a demokráciáról. A helyzet információim szerint úgy áll, hogy az Európai Parlament csak a saját tagjai megválasztásával összefüggésben rendelkezik korlátozott jogalkotási kezdeményezési joggal. Erre idén május elején került sor. De ahhoz, hogy az Országgyűlés például véleményezni tudja az Európai Parlament eme kezdeményezését, először azt formálisan meg kellene kapnia. Erre a mai napig nem került sor. Ez egy apró dolognak látszik, tisztelt képviselőtársaim, de pontosan ez jelzi vagy ez is jelzi, mennyiben hány fittyet az Európai Parlament a vonatkozó alapszerződés rendelkezéseire és különösen a nemzeti parlamentekre.

Csak megjegyzem, hogy ebben az ügyben a svéd házelnök úr lépett fel eddig a leghatározottabban, és egy nagyon kemény dokumentumot küldött az európai fórumokra, és úgy hiszem, hogy fontos, hogy a házelnök úr is kiálljon az érdekünkben.

Tisztelt Államtitkár Úr! Akkor visszaadom a szót. Kérem, válaszoljon a feltett kérdésekre.

Dr. Bóka János válaszai

DR. BÓKA JÁNOS államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm, elnök úr. Köszönöm a kérdéseket, igyekszem azokat külön-külön is részletekbe menően megválaszolni.

Az első kérdéssel kapcsolatban, ami egy Orbán Balázs által megfogalmazott mondattal kapcsolatban hangzott el, én természetesen nem érzem feladatomnak és kompetenciámnak azt, hogy a kollégák által megfogalmazott állításoknak a szemantikai elemzését elvégezzem. Én itt a magyar álláspontot tudom megismételni, mégpedig azt, hogy a szomszédunkban egy olyan háború zajlik, ahol Oroszország az agresszor és Ukrajna a megtámadott. A mi érdekünk az, hogy ez a háború minél hamarabb véget érjen, és a béke lehetőséget teremtsen arra, hogy a háború által létrehozott gazdasági válsághelyzetből is kilábaljunk.

A nyugat-balkáni bővítéssel, illetve a módosított módszertannal kapcsolatban azt tudom mondani, hogy a módosított módszertan alkalmazása a Nyugat-Balkánon komoly várakozásokat gerjesztett. Ez a módosított módszertan lehetővé tette azt, hogy a módosított módszertan elfogadását követő rövid időszakban bizonyos előrelépés történjen, azóta azonban a lendület megbicsaklani látszik ezeken a területeken is. Arról még nagyon korai állást foglalni, hogy Ukrajna és Moldova esetében is ezt a módszertant fogják-e alkalmazni vagy nem. *(Csöbör Katalin távozik az ülésről.)*

Az Európai Tanács döntésének az a lényege, hogy tagjelölti státuszt kapott ez a két ország, azonban ez nem jelenti a csatlakozási tárgyalásoknak az automatikus megkezdését sem, sőt, azt sem jelenti, hogy ezeknek a feltételeknek a teljesítése esetén, amelyeket mi utólagosan fogunk ellenőrizni Ukrajna és Moldova esetében, megkezdődnének a csatlakozási tárgyalások, merthogy ezek a feltételek nem a csatlakozási tárgyalások megkezdésének a feltételei, hanem a tagjelöltté válásnak a feltételei, amelyeket a Bizottság javaslatát elfogadva az Európai Tanács majd csak utólag fog ellenőrizni.

Tehát az fog történni Ukrajna és Moldova esetében, hogy amennyiben ezek a feltételek megvalósulnak, nagy valószínűséggel újabb feltételek meghatározása fog következni, nem pedig a csatlakozási tárgyalások megkezdése. Ezért azt, hogy a csatlakozási tárgyalások milyen metodika szerint zajlanak, ma lehetetlen megjósolni. Arra emlékeztetnék, hogy valamennyi bővítési körben eltérő csatlakozási módszertan

szerint zajlott a tárgyalás, tehát nem volt két olyan csatlakozási kör, ahol a fejezetek vagy a klaszterek beosztása ugyanaz lett volna, mint az előző körben, és nekem az a várakozásom, hogy Ukrajna és Moldova esetében is a jelenlegitől eltérő, módosított módszertant fognak alkalmazni.

Elhangzott egy kérdés az EU jövője konferenciával kapcsolatban, hogy ennek az lesz-e a jövője, hogy lesz egy papírcsomag, amely valakinek a fiókjába bekerül. Az én ambíciószintem azért ennél magasabb, és nem azért, ami az Európai Unióban általában véve történt, hanem azért, ami Magyarországon történt. Magyarországon számos hozzájárulás, számos rendezvény született, számos civil szervezet, számos állampolgár vett ebben a folyamatban részt, és nekik nagyon határozott elképzelésük van arról, hogy az Európai Unió miben tudna segíteni nekik, de erre nem képes, és hogyan lehetne az Európai Unió képességét javítani arra, hogy a jelenlegi válságidőszakban valódi segítséget nyújtson a tagállamoknak és polgárainak. Úgy gondolom, tartozunk nekik azzal, hogy ezeket a javaslatokat megvizsgáljuk, és amennyiben lehetséges, akkor ezeket az Európai Unió működésébe építsük be. A magyar kormány elkötelezett amellett, hogy a magyar állampolgárok álláspontját, véleményét képviselje ebben a folyamatban, és úgy gondoljuk, hogy akkor szolgáljuk az ő érdekeiket, ha ezek mellett az elképzelések és javaslatok mellett kiállunk.

Elnök úr utalt kérdésében arra, hogy látok-e valamilyen feszültséget, ha jól értettem, a kelet-, illetve nyugat-balkáni bővítési folyamat között. Ez a feszültség teljesen egyértelmű, ezt mind a Nyugat-Balkán-csúcs, mind pedig az Európai Tanács tanácskozásai megerősítették. Az teljesen világos, hogy a jelenleg Nyugat-Balkánon tapasztalható bővítési fáradság megkérdőjelezi a keleti bővítés melletti valódi politikai szándékot, és az az eljárási rend, ahogyan Ukrajna és Moldova tagjelölti státuszt kapott, általában véve a bővítési folyamat hitelességének az aláásására is alkalmas; ezt a nyugat-balkáni országok pontosan látják. A magyar érdek az, hogy a nyugat-balkáni bővítési folyamat továbbra is a tagállamok érdemei mentén, a meghatározott módszertan szerint, hitelesen történjen, és természetesen ezeket a szempontokat szeretnék érvényesíteni a keleti bővítési körben is.

Elnök úrnak arra a költői kérdésére, hogy miért akarja felforgatni a szerződések rendszerét az Európai Parlament, azt a választ tudom adni, hogy amióta az Európai Parlament létezik, azóta a szerződések felforgatására törekszik, ez nem valami új fejlemény. Az európai integráció története az Európai Parlament szerződések ellen intézett támadásainak a történeteként is megírható, és egyetlenegy fontos elemet sem hagynánk ki belőle, ha ebben a szempontrendszerben írják meg az európai integráció történetét. Ezt természetesen intézményi szempontból meg tudom érteni, abban nem vagyok biztos, hogy az európai integráció jövője szempontjából ez a legfelelősebb magatartás. Az Európa jövőjéről szóló konferenciát is gyakorlatilag az Európai Parlament intézményi ambíciói ejtették túsul, és ez nagyon sok esetben lehetetlenné tette az érdemi vitát arról, hogy az intézményes működésnek az Európai Unióban milyen diszfunkciói vannak, és ezt hogyan lehetne orvosolni.

Az Európai Parlament jogalkotási kezdeményezéseivel kapcsolatos kommunikáció tekintetében azt tudom mondani, hogy a magyar kormány számára kiemelt jelentőségű az, hogy a nemzeti parlamentek az uniós döntéshozatali folyamatban az őket megillető jogosítványokat gyakorolhassák, és a magyar kormány, ahogy eddig is, a továbbiakban is áll az Országgyűlés rendelkezésére minden esetben, amikor ezeknek a jogosítványoknak a tényleges érvényesítését veszély fenyegeti.

ELNÖK: Köszönjük szépen államtitkár úrnak a beszámolóját, illetve a kérdésekre adott válaszát.

Tisztelt Bizottság! Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy a bizottság következő ülésére holnap 8 óra 45 perckor kerül sor a Bánffy Miklós teremben, a főemelet 66. számú teremben, tehát a kis termünkben. Talán még melegebb lesz, mint most, de azt el kell viselnünk. Várhatóan rövid ülésünk lesz, mert egy tervezett napirendi pontunk van: Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat részletes vitája a házszabály 44-45. §-a alapján. A napirendi pont előterjesztője a Pénzügyminisztérium képviselője lesz. Kérem képviselőtársaimat, ne felejtsek el, tehát holnap 8 óra 45 perckor találkozunk. Köszönöm szépen.

Az ülés berekesztése

A bizottsági ülést bezárom. Vizontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 15 perc)

Dr. Hörcsik Richárd
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Farkas Cecília és Szűcs Dóra